

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10Sžr/43/2013
Identifikačné číslo spisu:	5012200573
Dátum vydania rozhodnutia:	09.04.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Zuzana Ďurišová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:5012200573.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a z členov JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a JUDr. Petra Paludu, v právnej veci žalobcu: DOPRAVEX, s.r.o., so sídlom Príbovce 175, 038 42 Príbovce, IČO: 44 083 238, právne zastúpeného JUDr. Marekom Kúkelčíkom, advokátom, Starosaská 6, 052 01 Spišská Nová Ves, proti žalovanému Okresnému úradu v Žiline (pôvodne Krajský lesný úrad v Žiline, A. Kmeť 17, Žilina), za účasti: Urbárski spolumajitelia - pozemkové spoločenstvo obce Párnica, so sídlom 027 52 Párnica č. 130, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 2012/00419-02/BUN zo dňa 30. mája 2012, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 21S/75/2012-59 zo dňa 12. decembra 2012, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 21S/75/2012-59 zo dňa 12. decembra 2012 m e n í tak, že rozhodnutie žalovaného č. 2012/00419-02/BUN zo dňa 30. mája 2012 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie.

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi na účet jeho právneho zástupcu 136 € na náhradu trov konania z titulu zaplatených súdnych poplatkov.

Odôvodnenie

I.

Obvodný lesný úrad v Dolnom Kubíne rozhodnutím č. OLÚ-2012/00032-06/BAD zo dňa 06.03.2012 podľa § 7 ods. 1 písm. b/ v nadväznosti na § 5 ods. 1 zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov dočasne nevyňal špecifikovaný lesný pozemok z plnenia funkcií lesov na dobu 20-tich rokov pre účely využívania ložiska nevyhradeného nerastu - stavebného kameňa v bývalom lome Smoleňová, pretože dospel k názoru, že po ukončení plánovanej ťažbovej činnosti dôjde k nevratným zmenám na predmetnom lesnom pozemku, aj k narušeniu jeho celistvosti, a teda nebude možné, ani po zrealizovaní rekultivačných prác, obnoviť jeho produkčné a mimoprodukčné funkcie v takom rozsahu a kvalite ako plní toho času.

Krajský lesný úrad v Žiline rozhodnutím č. j. 2012/00419-02/BUN zo dňa 30.05.2012 odvolanie žalobcu

zamietol a rozhodnutie Obvodného lesného úradu v Dolnom Kubíne v celom rozsahu potvrdil. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že napadnuté rozhodnutie obvodného lesného úradu je správne a zámer žalobcu v predstavenom rozsahu možno realizovať so zreteľom na trvalosť a rozsah následkov ťažby kameňa na pozemku len prostredníctvom trvalého vyňatia lesného pozemku z plnenia funkcií lesa.

II.

Krajský súd v Žiline rozhodujúc o žalobe žalobcu o preskúmanie zákonnosti tohto rozhodnutia žalovaného napadnutým rozsudkom žalobu ako nedôvodnú podľa § 250j ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) zamietol po zistení, že rozhodnutie a postup správneho orgánu v medziach žaloby sú v súlade so zákonom. V odôvodnení rozhodnutia súd uviedol, že sa stotožnil so skutkovým a právnym záverom žalovaného správneho orgánu vyslovenom v odôvodnení napadnutého rozhodnutia. Ako obvodný, tak krajský lesný úrad je možné vyhodnotiť aj z hľadiska zákona o lesoch ako určitého špecialistu na úseku lesného hospodárstva, ktoré správne vyhodnotili, že budú zničené vzájomné väzby medzi jednotlivými zložkami ekosystému a nastanú nezvratné zmeny v pôvodnom profile dotknutého lesného pozemku. Plán technickej a biologickej rekultivácie vypracovaný Národným lesníckym centrom Zvolen č. 6/2011 rieši časť rekultivácie len rámcovo, nešpecifikuje činnosť na ploche terás a svahov, ktoré pri dobývaní daného kameňa vzniknú. Aj rozdelením pôvodne súvislého lesného pozemku na jednotlivé terasy a lomové steny bude narušená celistvosť lesného pozemku, čím sa významne zmenia až negujú možnosti lesníckeho obhospodarovania daného pozemku, takže dochádza k jeho nenávratnej kvalitatívnej zmene. Dočasné vyňatie lesného pozemku je jeho dočasná zmena využitia na dobu najviac 20 rokov, ktorá podstatným spôsobom nemení jeho charakter a možnosť jeho budúceho využitia ako lesného pozemku, kým trvalé vyňatie je spojené s dôsledkom, ktorý zásadným spôsobom mení charakter pozemku tak, že nie je možné vrátiť ho do pôvodného, hlavne kvalitatívneho, stavu. Podľa senátu krajského súdu určujúcim kritériom pre druh vyňatia je najmä kvalitatívna zmena lesného pozemku dotknutá ťažbou stavebného kameňa, ktorá predurčuje jeho nelesnícke využitie. Napokon žalobca aj o trvalé vyňatie iného, menšieho lesného pozemku z plnenia funkcií lesa požiadal, správny orgán jeho žiadosti vyhovel a podľa tohto rozhodnutia je už ťažba stavebného kameňa realizovaná.

Žalobcovi náhradu trov konania nepriznal, nakoľko v konaní nebol úspešný (§ 250k ods. 1 O.s.p.).

III.

Proti tomuto rozsudku podal žalobca včas odvolanie s odôvodnením, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav. Odňatie možnosti konať pred súdom vidí žalobca v tom, že súd prvého stupňa do odôvodnenia rozsudku prevzal prevažnú časť nepodložených tvrdení žalovaného a vôbec sa nezaoberal protiargumentáciou žalobcu; prijal napríklad za svoje tvrdenie žalovaného, že rekultivácia predmetných lesných pozemkov nie je možná i napriek skutočnosti, že žalobca predložil Plán rekultivácie č. 6/2011 vypracovaný odbornou a na ten účel certifikovanou organizáciou, Národným lesníckym centrom vo Zvolene. Podľa názoru krajského súdu by fakticky nebolo možné dočasne vyňať žiadne pozemky za účelom ťažby ložiska nevyhradeného nerastu, pretože sa kvalitatívne zmenia vlastnosti týchto pozemkov. Žalobca sám však je držiteľom niekoľkých právoplatných rozhodnutí o dočasnom vyňatí pozemkov z plnenia funkcií lesov za účelom dobývania nevyhradeného nerastu na území Slovenskej republiky, ktoré je následne povinný rekultivovať na základe plánov rekultivácie vypracovaných Národným lesníckym centrom vo Zvolene.

Žalobca už v priebehu správneho konania doložil Súhlas s dočasným vyňatím lesných pozemkov z plnenia funkcií lesa zo dňa 09.03.2011 daný pozemkovým spoločenstvom obce Párnica, ktoré nesúhlasí s trvalým vyňatím, čo prezentoval predseda tohto pozemkového spoločenstva i na pojednávaní na krajskom súde, čo však krajský súd očividne nevzal do úvahy, pretože ho ani nezaznamenal do zápisnice z pojednávania. Ďalej namietal konštatovanie krajského súdu, že mal požiadať o trvalé vyňatie predmetných lesných pozemkov; zákon o lesoch dáva žiadateľovi možnosť rozhodnúť sa, o ktoré

vyňatie požiadá, ak splní zákonom uložené povinnosti a predloží všetky potrebné dokumenty. Ak žiadateľ o dočasné vyňatie lesných pozemkov splnil zákonom stanovené podmienky žiadosti a predloží kladné stanoviská dotknutých orgánov, a ak nie je súčasne vlastníkom, tak aj kladné vyjadrenie vlastníka lesných pozemkov a súčasne preukáže, že spoločenský a ekonomický rozvoj nie je možné zabezpečiť inak, zákon jasne ukladá príslušnému orgánu štátnej správy, aby pozemky z lesného pôdneho fondu vyňal. Zákon nikde neuvádza, že príslušný správny orgán má nútiť žiadateľa, aby podal žiadosť na trvalé vyňatie, keď sa tento rozhodol splniť podmienky žiadosti o dočasné vyňatie pozemkov. Má len oprávnenie posúdiť, či žiadateľ splnil podmienky na vydanie rozhodnutia, o ktoré žiada a podľa toho rozhodnúť. Navyše orgány štátnej správy vydali negatívne rozhodnutie bez zákonnej opory, pretože zákon o lesoch neumožňuje vydať negatívne rozhodnutie. Krajský súd rozporuplne tvrdí, že žalobca síce splnil požiadavky zákona pre dočasné vyňatie lesných pozemkov, no i napriek tomu žalovaný urobil dobre, že núti žalobcu, aby podal žiadosť o trvalé vyňatie lesných pozemkov. Krajský súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia stotožnil s tvrdením žalovaného, že v súlade s banským zákonom je povinnosťou po ukončení ťažby ťažbou zasiahnuté pozemky rekultivovať a zmierniť tak dopad ťažby nerastu na krajinu. V banskom zákone však nie je ustanovenie ukladajúce povinnosť rekultivácie ložiska nevyhradeného nerastu, pretože rieši len ložiská výhradného nerastu, čo je podstatný rozdiel. Žalovaný aj krajský súd teda použili nesprávne ustanovenie zákona a nedostatočne zistili skutkový stav, keď zamenili ložisko nevyhradeného nerastu s ložiskom výhradného nerastu, pre ktoré platia úplne iné zákonné podmienky. Keďže ložisko nevyhradeného nerastu je súčasťou pozemku, došlo aj k bezprávnemu obmedzeniu vlastníka pozemku v nakladaní s jeho vlastníctvom, keď tento vyjadril vôľu predmet svojho vlastníctva vyňať z plnenia funkcií lesa dočasne. Namietal tiež, že ako rozhodnutie žalovaného, tak aj krajského súdu, nesmeruje k naplneniu účelu zákona o lesoch, ktorým je zachovanie, zveľaďovanie a ochrana lesov ako zložky životného prostredia a prírodného bohatstva krajiny na plnenie ich nenahraditeľných funkcií, zabezpečenie diferencovaného, odborného a trvalo udržateľného hospodárenia v lesoch, zosúladienie záujmov spoločnosti a vlastníkov lesov a napokon vytvorenie ekonomických podmienok na trvalo udržateľné hospodárenie v lesoch.

Navrhol preto, aby odvolací súd v zmysle ustanovenia § 250ja ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku rozsudok Krajského súdu v Žiline zmenil tak, že zruší napadnuté rozhodnutie žalovaného, vec mu vráti na ďalšie konanie a zaviazá ho na náhradu trov konania žalobcu.

Obvodný lesný úrad v Žiline, ktorý v dôsledku zákonných zmien vstúpil do postavenia žalovaného, v písomnom vyjadrení k odvolaniu uviedol, že odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa považuje za vecne správny, a preto ho navrhuje potvrdiť. K jednotlivým odvolacím dôvodom uviedol, že k vyňatiu a obmedzeniu lesných pozemkov môže dôjsť len v nevyhnutných a odôvodnených prípadoch, pričom na takéto konanie sa vzťahuje správny poriadok, čo znamená, že správny orgán nie je viazaný len návrhom účastníka konania a môže rozhodnúť aj o nevyňatí navrhovaných lesných pozemkov. Z hľadiska dopadu na lesné ekosystémy považuje za právne bezvýznamné, či sa jedná o ťažbu vyhradeného alebo nevyhradeného nerastu, rozhodujúci je dopad samotnej činnosti. Poukazuje na skutočnosť, že jednou z podmienok využitia územia na daný účel uvedený v územnom rozhodnutí Obce Párnica č. 567/2011/489-TS5/A10 zo dňa 06.12.2011 je po ukončení prác vykonať rekultiváciu dotknutého priestoru a tiež požiadať Obvodný lesný úrad v Dolnom Kubíne o trvalé (nie dočasné) vyňatie.

Predložený plán využívania ložiska uvažuje s vytvorením dobývacích rezov s prislúchajúcimi pracovnými plošinami. Predložený plán rekultivácie nerieši rekultiváciu lomových stien, ktoré sú ponechané na prirodzenú deštrukciu a samovývoj a dochádza k strate kvality, akú mal lesný pozemok pred realizovaním činnosti, preto nemožno hovoriť o dočasnej zmene vo využívaní lesného pozemku. Pritom odvod za dočasné vyňatie na zákonom povolenú najdlhšiu dobu 20 rokov činí v daných prírodných podmienkach pri 100-ročnej rubnej dobe len 20/100 z odvodu za trvalé vyňatie.

V súvislosti s nesúhlasom Urbárskych spolumajiteľov, pozemkového spoločenstva obce Párnica s trvalým vyňatím poukázal na iné právoplatné rozhodnutie Obvodného lesného úradu v Dolnom Kubíne o trvalom vyňatí lesných pozemkov o výmere 1,2551 ha z plnenia funkcií lesov z dôvodu využívania ložiska nevyhradeného nerastu so súhlasom ich dotknutého vlastníka, Urbárskych spolumajiteľov, pozemkového spoločenstva obce Párnica.

K odvolaniu sa vyjadrili aj Urbárski spolumajitelia - pozemkové spoločenstvo obce Párnica s tým, že sa plne stotožňujú s obsahom podaného odvolania a navrhujú, aby odvolací súd rozsudok Krajského súdu v Žiline zmenil tak, že zruší žalobou napadnuté nezákonné rozhodnutie Krajského lesného úradu v Žiline a vráti vec žalovanému na ďalšie konanie. Uviedli, že žalované orgány štátnej správy absolútne nebrali do úvahy ich ústavou a zákonmi garantované práva vlastníkov predmetných pozemkov, od podania žiadosti o dočasné vyňatie im bránia v riadnom využití predmetu vlastníctva a tým im spôsobujú škodu, ktorú bude možné vyčísliť až po skončení tohto sporu, neprihliadli ani na ich súhlas s dočasným vyňatím predmetných pozemkov daný žalobcovi pre účely podania žiadosti, čo umožňuje zákon o lesoch a núti ich zmeniť určenie ich lesných pozemkov na iné plochy; nevzali do úvahy Plán rekultivácie vypracovaný odbornou inštitúciou, ktorá je na tento účel najpovolanejšia, a ktorá tvrdí, že následná rekultivácia predmetných pozemkov je možná a reálne vykonateľná, s čím sa stotožňujú vzhľadom na ich praktickú skúsenosť podporenú rokmi hospodárenia na lesných pozemkoch. Namietajú tiež tvrdenie zástupcu žalovaného počas pojednávania, že nie je možné docieľiť rekultiváciou tú istú kvalitu lesného porastu ako pred začatím ťažby, pretože sám žalovaný vie, že je dokonca možné docieľiť aj lepšiu kvalitu a na väčšej výmere - rekultivácia ráta aj s likvidáciou starého lomu, ktorý sa momentálne nachádza v zdevastovanom stave a nemožno ho v súčasnosti využiť pre riadne hospodárenie na lesných pozemkoch. Rovnako namietali, že počas pojednávania na Krajskom súde v Žiline dňa 12.12.2012 nebol ich prezentovaný nesúhlas s trvalým vyňatím bezdôvodne zaznačený v zápisnici z pojednávania.

IV.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 246c ods. 1 veta prvá v spojení s § 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa § 212 v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p. Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote a že ide o rozsudok, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 O.s.p.) jednomyseľne dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 9. apríla 2014 po tom, čo deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli a internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (www.nsud.sk) najmenej päť dní vopred (§ 156 ods. a 3 O.s.p.).

Zákomom č. 345/2012 Z.z. o niektorých opatreniach v miestnej štátnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov boli s účinnosťou od 01.01.2013 okrem iných zrušené aj krajské lesné úrady (§ 1 písm. f/ zákona), pričom v zmysle § 5 ods. 1 prešla ich pôsobnosť ustanovená osobitnými predpismi na obvodné lesné úrady v sídlach krajov. Následne podľa § 8 písm. c/ zákona č. 180/2013 Z.z. o organizácii miestnej štátnej správy boli obvodné lesné úrady zrušené s tým, že obvodné úrady zriadené podľa predpisov účinných do 30. septembra 2013 sú okresné úrady podľa tohto zákona (§ 9 ods. 1). Nakoľko pôvodne žalovaný ku dňu 31.12.2012 zanikol ako právnická osoba, účastníkom konania na strane žalovaného sa stal najskôr Obvodný lesný úrad v Žiline a od 01.10.2013 okresný úrad v sídle kraja - Okresný úrad v Žiline z titulu zákonných zmien. Pod všeobecným označením žalovaný v texte je preto nutné rozumieť tak pôvodný správny orgán, ako aj jeho právneho nástupcu podľa toho, ktorého sa text odôvodnenia týka.

Predmetom odvolacieho konania je posúdenie zákonnosti rozhodnutia žalovaného, ktorým zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil rozhodnutie Obvodného lesného úradu v Dolnom Kubíne č. OLÚ-2012/00032-06/BAD zo dňa 06.03.2012 ako zákonné. Týmto rozhodnutím prvostupňový správny orgán rozhodol, že predmetný lesný pozemok dočasne nevyníma z plnenia funkcií lesov. Dôvodom tohto rozhodnutia bol záver, s ktorým sa stotožnil aj odvolací správny orgán, že uvažovaná ťažba bude znamenať nie dočasnú, ale trvalú zmenu využitia predmetných lesných pozemkov, s čím nesúhlasí ani žalobca, ani vlastníci týchto pozemkov.

Podľa § 7 ods. 1 zákona o lesoch, orgán štátnej správy lesného hospodárstva rozhoduje podľa § 5 ods. 1 o

a) trvalom vyňatí, ktorým sa rozumie trvalá zmena využitia lesného pozemku alebo trvalá zmena druhu pozemku,

b) dočasným vyňatím, ktorým sa rozumie dočasná zmena využívania lesného pozemku na dobu najviac 20 rokov,

c)) obmedzení využívania.

Ako vyplýva z ods. 2 tohto ustanovenia, žiadateľ o vyňatie je povinný predložiť zámer, ktorý obsahuje najmä návrh využitia lesného pozemku a návrh opatrení zabezpečujúcich ochranu lesa pred ohrozením a poškodením, harmonogram prác na lesnom pozemku a pri dočasnom vyňatí projekt technickej a biologickej rekultivácie s časovým harmonogramom jeho zalesnenia. Posledne uvedenú povinnosť žiadateľ splnil predložením Plánu technickej rekultivácie lesných pozemkov, Plánu biologickej rekultivácie lesných pozemkov a Časového harmonogramu prác pri rekultivácii lesných pozemkov č. 6/2011 vypracovaný Národným lesníckym centrom vo Zvolene v máji 2011, obsahujúci spôsob technickej aj biologickej rekultivácie predmetných pozemkov, vrátane nákladov a časového harmonogramu a možno z neho vyvodit' záver, že neexistuje prekážka rekultivácie po ukončení prevádzky lomu. Odvolací súd, na rozdiel od krajského súdu, je toho názoru, posúdenie otázky rekultivácie dočasne vynímaného lesného pozemku nebolo zverené orgánu štátnej správy lesného hospodárstva, ktorý rozhoduje o vyňatí, ale inej odbornej organizácii, akou je nesporne aj Národné lesnícke centrum. Pretože o vyňatí lesného pozemku v zmysle zákona o lesoch sa rozhoduje v správnom konaní, odvolací súd má za to, že pokiaľ správny orgán nemienil akceptovať závery predloženého projektu, mal žiadať jeho doplnenie alebo vyjadrenie k otázkam, na ktoré mal odlišný názor, ale nie ho nevziať do úvahy a bez ďalšieho nahradiť úvahami vlastnými. Navyše súčasťou spisu je aj stanovisko Krajského úradu životného prostredia v Žiline zo dňa 18.01.2012 k dočasnému vyňatiu pôdy z lesného pôdneho fondu so záverom, že k tomu nemá námietky za dodržania nižšie stanovených podmienok a jemu predchádzajúce rozhodnutie z 01.12.2011 o povolení výnimky a súhlase na zásah do územia s 3. stupňom územnej ochrany z dôvodu realizácie ťažby nevyhradeného nerastu v lokalite Párnica - Smolenová. Rovnako je v spise založený list Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR zo dňa 15.02.2012, v ktorom zaujíma stanovisko k vyňatiu lesných pozemkov z hľadiska posúdenia, či použiť trvalé alebo dočasné vyňatie v prípade nevyhradených nerastov, ktoré správne orgány vôbec nevzali do úvahy (žiada sa len poznamenať, že hľadisko príjmu do štátneho rozpočtu, ktoré bolo pre lesné úrady významné, tu nie je spomenuté ani okrajovo). Ani zo skutočnosti, že u iného lesného pozemku došlo k trvalému vyňatiu, nemožno vyvodit' zákonnosť preskúmaného rozhodnutia, pretože zákon pripúšťa za splnenia stanovených podmienok obe možnosti a určite významnú úlohu zohráva aj stanovisko vlastníka, ktorému nemožno uprieť právo niekedy súhlasiť s dočasným vyňatím, a inokedy s trvalým.

Odvolací súd sa preto nestotožnil s právnym názorom súdu prvého stupňa, že rozhodnutie žalovaného bolo vydané v súlade so zákonom, ale hodnotí ho ako svojvoľné a nemajúce oporu v zákone. Považuje za dôvodnú odvolaciu námietku žalobcu, že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Prvostupňové súdne rozhodnutie preto podľa § 250ja ods. 3 O.s.p. zmenil tak, že rozhodnutie žalovaného zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V.

O trovách konania odvolací súd rozhodol podľa § 246c ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 a 2, § 250k ods. 1 O.s.p. tak, že úspešnému žalobcovi priznal ich náhradu vo výške 136 € iba z titulu zaplatených súdnych poplatkov za žalobu (66 €) a odvolanie (70 €), pretože trovy právneho zastúpenia si nevyčísľil.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.